

Vsebina

I. SPLOŠNE DOLOČBE	3
II. SKUPNE DOLOČBE	4
III. SPLOŠNE KNJIŽNICE	6
1. SKUPNE DOLOČBE ZA SPLOŠNE KNJIŽNICE	6
1.1 Organizacija knjižnične dejavnosti	7
1.2 Knjižnično gradivo	8
1.3 Knjižnični delavci	10
1.4 Prostor in oprema	10
2. ORGANIZACIJSKA ENOTA OSREDNJA KNJIŽNICA	11
2.1 Organizacija knjižnične dejavnosti	11
2.2 Knjižnično gradivo	11
2.3 Knjižnični delavci	12
2.4 Prostor in oprema	12
3. ORGANIZACIJSKA ENOTA KRAJEVNA KNJIŽNICA I	13
3.1 Organizacija knjižnične dejavnosti	13
3.2 Knjižnično gradivo	13
3.3 Knjižnični delavci	14
3.4 Prostor in oprema	14
4. ORGANIZACIJSKA ENOTA KRAJEVNA KNJIŽNICA II	15
4.1 Organizacija knjižnične dejavnosti	15
4.2 Knjižnično gradivo	16
4.3 Knjižnični delavci	16
4.4 Prostor in oprema	17
5. ORGANIZACIJSKA ENOTA POTUJOČA KNJIŽNICA	17
5.1 Organizacija knjižnične dejavnosti	17
5.2 Knjižnično gradivo	18
5.3 Knjižnični delavci	19
5.4 Prostor in oprema	19
6. PREMIČNA ZBIRKA	20
7. POSEBNE NALOGE SPLOŠNIH KNJIŽNIC	21
8. VIRI FINANCIRANJA ZA ZAGOTAVLJANJE POGOJEV ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE ...	23
8.1 Določanje deleža sredstev za zagotavljanje knjižnične dejavnosti splošne knjižnice v več občinah	23
8.2 Skupni stroški splošne knjižnice	24

8.3 Stroški krajevne knjižnice.....	24
8.4 Stroški potujoče knjižnice in premične zbirke.....	24
9. UGOTAVLJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJEV ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE	25
10. STROKOVNI NADZOR.....	26
IV. VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE	26
1. Organizacija knjižnične dejavnosti.....	26
2. Knjižnično gradivo	27
3. Knjižnični delavci	28
4. Prostor in oprema	30
5. UGOTAVLJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJEV ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE	30
6. STROKOVNI NADZOR.....	31
V. SPECIALNE KNJIŽNICE.....	31
1. Organizacija knjižnične dejavnosti	31
2. Knjižnično gradivo	32
3. Knjižnični delavci	32
4. Prostor in oprema	33
5. UGOTAVLJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJEV ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE	34
6. STROKOVNI NADZOR.....	34
VI. NACIONALNA KNJIŽNICA.....	35
1. Organizacija knjižnične dejavnosti.....	35
2. Knjižnično gradivo	35
3. Knjižnični delavci	37
4. Prostor in oprema.....	37
5. UGOTAVLJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJEV ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE	37
6. STROKOVNI NADZOR.....	38
VII. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA.....	38

Na podlagi 27. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 92/15) in drugega ter šestega odstavka 36. člena Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, 87/01, 96/02 - ZUJIK in 92/15) minister za kulturo izdaja

PRAVILNIK **o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe**

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen **(vsebina)**

- (1) Ta pravilnik določa:
- minimalne številčne vrednosti pogojev iz prve, druge in tretje alineje prvega odstavka 36. člena Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15; v nadaljnjem besedilu: zakon),
 - natančnejše pogoje, ki jih morajo, poleg pogojev, opredeljenih v 36. členu zakona, izpolnjevati knjižnice, ki opravljajo knjižnično javno službo,
 - ugotavljanje izpolnjenosti pogojev iz prejšnje alineje,
 - ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti ter
 - strokovni nadzor nad delom knjižnic.

(2) Za boljše zagotavljanje dostopnosti knjižnične javne službe z ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti ta pravilnik določa možnost povezovanja, prenosa nalog in skupne uporabe virov za storitve in naloge knjižnic.

(3) Za splošne knjižnice ta pravilnik določa tudi vire financiranja za zagotavljanje pogojev za izvajanje knjižnične javne službe ter način določanja skupnih stroškov splošnih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah.

2. člen **(pomen izrazov)**

- Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:
1. »ekvivalent polne zaposlitve« je mera števila zaposlenih delavcev v razmerju glede na enega zaposlenega s polnim delovnim časom v enem letu,
 2. »kazalec« je vrednost merjenja. Kazalce uporabljamo za kvantitativno ali kvalitativno predstavitev dejavnosti z namenom, da bi ocenili njeno vrednost,
 3. »knjižnična politika« je ureditev določenega področja delovanja knjižnice kot dogovorjen način ravnanja in način uravnavanja odnosov med posamezniki in organizacijo. Vsebuje v dokumentu zapisana načela, pravila in postopke,
 4. »knjižnična zbirka« je v skladu s strokovnimi načeli organizirana zbirka knjižničnega gradiva,
 5. »obratovalni čas« je čas, ko je knjižnica odprta za uporabnike. Dogodki oziroma druge dejavnosti knjižnice, ki so izven rednega urnika odprtosti, se ne štejejo v obratovalni čas knjižnice,
 6. »uporabniško mesto« je čitalniški sedež oziroma prostor, namenjen za delo uporabnikom knjižnice, ne glede na to, če uporabljajo gradivo knjižnice ali lastno gradivo. Med uporabniška mesta sodijo tudi mesta, opremljena z računalniki, terminali,

mikrofilmskimi čitalniki ter neformalni sedeži v prostorih za skupinsko delo. Za uporabniška mesta ne štejejo sedeži v predavalnicah, dvoranh, hodnikih ipd.

3. člen **(opredelitev pogojev in kazalcev)**

(1) Minimalni pogoji za izvajanje knjižnične javne službe so določeni na podlagi statističnih in drugih podatkov ter so podrobneje opredeljeni glede na vrsto knjižnic.

(2) Pri doseganju obsega dejavnosti in storitev, ki niso določene v tem pravilniku, se knjižnice ravnaajo po standardih in strokovnih priporočilih iz 11. člena zakona.

(3) Knjižnice, ki ob uveljavitvi tega pravilnika presegajo minimalne pogoje za izvajanje knjižnične javne službe, določene v tem pravilniku, ohranjajo doseženo in svoje delovanje razvijajo v skladu z veljavnimi standardi in strokovnimi priporočili iz 11. člena zakona.

(4) Za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za izvajanje knjižnične javne službe se uporabljajo kazalci v skladu z metodologijo, opredeljeno v tem pravilniku.

4. člen **(prenos nalog in skupna uporaba virov)**

Za doseganje primernejših pogojev za izvajanje knjižnične javne službe lahko knjižnica na podlagi dogovora posamezne naloge prenese na drugo knjižnico iste vrste oziroma se knjižnice dogovorijo za skupno uporabo virov.

II. SKUPNE DOLOČBE

5. člen **(organizacija knjižnične dejavnosti)**

(1) Namen in organiziranost knjižnice sta določena v ustanovitvenem aktu knjižnice, za nesamostojne knjižnice pa v internem aktu pravne osebe, znotraj katere deluje knjižnica.

(2) Notranja organizacija knjižnice je prilagojena poslanstvu in obsegu dejavnosti knjižnice.

(3) Posamezne vrste knjižnic se lahko za opravljanje v zakonu določenih nalog med seboj povezujejo.

(4) Kadar se knjižnice različnih vrst povezujejo, se organizirajo tako, da ni okrnjena nobena od knjižničnih funkcij.

6. člen (obratovalni čas)

(1) Obratovalni čas knjižnice je čas, ko je knjižnica odprta in izvaja storitve za uporabnike. Določen je v letnem delovnem načrtu knjižnice.

(2) Knjižnica mora biti odprta v času, ki ustreza največjemu številu njenih potencialnih uporabnikov. Obratovalni čas je objavljen na spletni strani knjižnice in ob vhodu v knjižnico.

(3) Poletni in predpraznični obratovalni čas sta opredeljena v internem pravilniku knjižnice, ki ureja splošne pogoje poslovanja knjižnice.

7. člen (knjižnično gradivo)

(1) Knjižnica zagotavlja ustrezen izbor knjižničnega gradiva v zbirki v skladu s svojim poslanstvom, ki je določeno v ustanovitvenem aktu knjižnice. Za aktualnost knjižnične zbirke skrbi z rednim dopolnjevanjem in rednim izločanjem knjižničnega gradiva v skladu s tem pravilnikom.

(2) Obseg knjižnične zbirke je odvisen od nalog knjižnice in števila njenih potencialnih uporabnikov.

(3) Vsaka knjižnica ima katalog knjižničnega gradiva. Knjižnica uporabnikom zagotavlja dostop do javnega vzajemnega kataloga. Knjižnica zagotavlja dostop do knjižničnega gradiva v skladu s pogoji uporabe, določenimi v internem pravilniku knjižnice, ki ureja splošne pogoje poslovanja knjižnice.

(4) Knjižnica postavlja knjižnično gradivo v prosti pristop na podlagi sistema univerzalne decimalne klasifikacije (v nadaljnjem besedilu: sistem UDK), ki je prilagojen namenu knjižnice. V primeru, da sistem UDK zaradi premajhne vsebinske razčlenjenosti ne omogoča postavitve gradiva v skladu z namenom oziroma poslanstvom knjižnice, lahko knjižnica uporablja drug sistem postavitve. Za potrebe uporabnikov knjižnica opredeli sistem postavitve gradiva v prosti pristop v internem pravilniku knjižnice, ki ureja splošne pogoje poslovanja knjižnice.

(5) Novoustanovljene knjižnice morajo ob ustanovitvi dosegati najmanj 50 % minimalnega obsega knjižnične zbirke, določenega v tem pravilniku. Minimalni obseg knjižnične zbirke morajo zagotoviti v roku treh let od svoje ustanovitve.

8. člen (knjižnični delavci)

(1) Število knjižničnih delavcev je odvisno od števila potencialnih uporabnikov, od poslanstva in obsega dejavnosti knjižnice.

(2) Strokovni knjižničarski delavci morajo izpolnjevati pogoje, določene v zakonu.

(3) Direktor oziroma direktorica samostojne knjižnice, ki vodi strokovno delo knjižnice, oziroma odgovorna oseba, ki vodi strokovno delo nesamostojne knjižnice, morata izpolnjevati pogoje za strokovnega knjižničarskega delavca iz zakona.

9. člen (prostor in oprema)

(1) Knjižnica ima prostor, katerega velikost je sorazmerna s številom nalog, ki jih opravlja, in s številom oziroma potrebami potencialnih uporabnikov. Prostor, kjer deluje knjižnica, omogoča varno in pregledno ureditev in dostop do knjižničnega gradiva in tehnične opreme, namenjene uporabnikom, dostop in uporabo knjižničnih storitev za uporabnike, ustrezne delovne pogoje za knjižnične delavce ter ustrezna skladišča za knjižnično gradivo.

(2) Knjižnica ima tehnično in drugo opremo, potrebno za delovanje.

(3) Knjižnica, ki hrani knjižnično gradivo, opredeljeno v 5. členu zakona, mora imeti zagotovljene pogoje, kot jih določajo predpisi s področja varstva kulturne dediščine za hranjenje, varovanje in ohranjanje ter za uporabo tega knjižničnega gradiva.

(4) Pri gradnji novih knjižnic in adaptacijah obstoječih se prostor in oprema oblikujeta v skladu z veljavnimi standardi in strokovnimi priporočili iz 11. člena zakona, upoštevaje mednarodno veljavna tehnična priporočila za prostor in zgradbe knjižnic.

III. SPLOŠNE KNJIŽNICE

1. SKUPNE DOLOČBE ZA SPLOŠNE KNJIŽNICE

10. člen (pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v poglavju III, pomenijo:

1. »gravitacijsko območje« je območje, katerega prebivalci pretežno obiskujejo splošno knjižnico in torej gravitirajo h knjižnici,
2. »izposoja med organizacijskimi enotami« je izposoja knjižničnega gradiva med organizacijskimi enotami v mreži splošne knjižnice,
3. »krajevna knjižnica« je organizacijska enota splošne knjižnice, ki izvaja knjižnično dejavnost za prebivalce na območju strnjene naselja,
4. »organizacijska enota« splošne knjižnice je nesamostojna enota, ki jo organizira splošna knjižnica, in je določena v aktu o ustanovitvi,
5. »osrednja knjižnica« je organizacijska enota splošne knjižnice, praviloma na sedežu javnega zavoda, ki izvaja knjižnično dejavnost za prebivalce občine, v kateri ima sedež, in za prebivalce občin, za katere splošna knjižnica izvaja knjižnično dejavnost,
6. »osrednja območna splošna knjižnica« je splošna knjižnica, ki za širše območje opravlja posebne naloge v skladu s 27. členom zakona (v nadaljnjem besedilu: osrednja območna knjižnica),
7. »postajališče potujoče knjižnice« je lokacija, kjer namensko vozilo splošne knjižnice uporabnikom zagotavlja knjižnično dejavnost po določenem urniku,
8. »potujoča knjižnica« je organizacijska enota splošne knjižnice, ki z namenskim vozilom izvaja knjižnično dejavnost,
9. »premična zbirka« je del knjižnične zbirke splošne knjižnice, namenjen za izvajanje knjižnične dejavnosti za prebivalce ali različne ciljne oziroma interesne skupine uporabnikov na različnih lokacijah; lokacija premične zbirke je način izvajanja knjižnične dejavnosti splošne knjižnice za prebivalce ali različne ciljne oziroma interesne skupine uporabnikov na določeni lokaciji s knjižničnim gradivom iz premične zbirke,

10. »splošna knjižnica« je samostojna pravna oseba za zagotavljanje knjižnične dejavnosti za okvirno 10.000 in več prebivalcev, ki jo kot javni zavod ustanovi občina sama ali skupaj z drugimi občinami, ali pa občina v skladu z zakonom poveri opravljanje knjižnične javne službe splošni knjižnici s pogodbo.

1.1 Organizacija knjižnične dejavnosti

11. člen (način organiziranosti)

(1) Splošna knjižnica zagotavlja knjižnično dejavnost za prebivalce na območju ene ali več občin. Območje delovanja posamezne splošne knjižnice je razvidno iz Priloge 1 tega pravilnika. Sedež splošne knjižnice je v osrednji knjižnici, praviloma v občini z največjim številom prebivalcev. Organizacijske enote splošne knjižnice so določene v ustanovitvenem aktu knjižnice.

(2) Za izvajanje knjižnične javne službe splošna knjižnica v skladu z določbami tega pravilnika organizira mrežo osrednje in krajevnih knjižnic oziroma postajališč potujoče knjižnice in lokacij premične zbirke. Mrežo oblikuje tako, da zagotovi izvajanje knjižnične dejavnosti v vseh občinah, ki skupaj ustanovijo splošno knjižnico, ali s knjižnico podpišejo pogodbo o izvajanju knjižnične dejavnosti.

(3) Splošna knjižnica lahko povečuje ali zmanjšuje območje svojega delovanja v skladu z dogovori z občinami iz prejšnjega odstavka in v soglasju z ministrom, pristojnim za kulturo. Dogovori morajo zagotavljati strokovnost opravljanja knjižnične dejavnosti na dogovorjenem območju.

(4) Splošna knjižnica izvaja skupne naloge na svojem sedežu za vse organizacijske enote.

(5) Splošne knjižnice se v skladu z nalogami, ki jih določa zakon, za doseganje primernejših pogojev za izvajanje knjižnične javne službe povezujejo v mreže, ki temeljijo na vsebinskih, procesnih oziroma teritorialnih vidikih.

12. člen (storitve in naloge za zagotavljanje dostopnosti)

(1) Splošna knjižnica uporabnikom zagotavlja dostopnost knjižnične javne službe, uporabo prostorov ter knjižničnega gradiva in opreme tako, da:

1. zagotavlja knjižnično gradivo za uporabo v prostorih knjižnice in za izposajo na dom,
2. zagotavlja dostopnost spletnega mesta knjižnice in elektronskih storitev,
3. zagotavlja dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, kot je opredeljeno v 3. alineji drugega odstavka 16. člena zakona,
4. zagotavlja opremo za uporabo knjižničnega gradiva in posredovanje informacij, vključno z opremo za uporabnike s posebnimi potrebami,
5. zagotavlja uporabo opreme v knjižnici, vključno z zagotavljanjem tehnične pomoči za samostojno uporabo opreme,
6. izvaja dejavnosti, povezane z izposajo in promocijo knjižničnega gradiva,
7. posreduje informacije iz knjižničnega gradiva in o knjižničnem gradivu, vključno s poizvedbami in izdelavo bibliografij,
8. informira o delovanju knjižnice in uporabnike usposablja za samostojno uporabo knjižnice,

9. izvaja svetovanje pri izboru knjižničnega gradiva in za uporabnike pripravlja bralna priporočila,
10. organizira in izvaja različne oblike dejavnosti za namen izobraževanja ter razvoja informacijske, bralne in drugih pismenosti ter bralne kulture, osebnega razvoja, medkulturnega dialoga, informiranja in vključevanja v družbo.

(2) Splošna knjižnica organizira na 10.000 prebivalcev v mreži splošne knjižnice letno skupaj najmanj 50 izvedb dejavnosti iz 10. točke prejšnjega odstavka.

13. člen **(obveščanje in komuniciranje)**

Splošna knjižnica obvešča prebivalce ter druge javnosti o svoji dejavnosti in storitvah.

1.2 Knjižnično gradivo

14. člen **(upravljanje knjižnične zbirke)**

(1) Splošna knjižnica upravlja knjižnično zbirko po merilih, določenih v politiki upravljanja knjižnične zbirke, ki je kot dokument javnega značaja objavljena na spletni strani knjižnice.

(2) Politika upravljanja knjižnične zbirke je oblikovana glede na ugotovljene potrebe prebivalcev in dostopne vire informacij. Splošna knjižnica redno ugotavlja potrebe prebivalcev svojega območja. Izvaja raziskave in uporablja različne raziskovalne metode.

(3) Splošna knjižnica zagotavlja dostopnost in uporabo knjižničnega gradiva ter sistematično spodbuja prebivalce za uporabo knjižnične zbirke.

(4) Splošna knjižnica določi način oblikovanja domoznanske in drugih posebnih zbirk knjižničnega gradiva.

(5) Splošna knjižnica vrednoti knjižnično zbirko z metodami, določenimi v politiki upravljanja knjižnične zbirke.

15. člen **(obseg, dopolnjevanje in odpis knjižničnega gradiva)**

(1) Splošna knjižnica ima ustrezen obseg knjižničnega gradiva, če ima najmanj 3,7 enote knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih na prebivalca občin iz Priloge 1 tega pravilnika, za katere izvaja knjižnično dejavnost.

(2) Splošna knjižnica dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom aktualnega knjižničnega gradiva, ki vključuje elektronske vire, tudi slovenskih založnikov.

(3) Splošna knjižnica sodeluje z drugimi knjižnicami pri nabavi elektronskih informacijskih virov, dostopnih na daljavo. Splošna knjižnica sodeluje v nabavnih konzorcijih na nacionalni ravni.

(4) Splošna knjižnica dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom aktualnega monografskega knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih v obsegu najmanj 150 enot na 1.000 prebivalcev občin iz Priloge 1 tega pravilnika, za katere izvaja knjižnično dejavnost, ter s prirastom najmanj 100 naslovov tekočih serijskih publikacij.

(5) Splošna knjižnica odpisuje knjižnično gradivo v skladu z veljavnimi standardi in strokovnimi priporočili iz 11. člena zakona ter strokovnimi priporočili nacionalne knjižnice za izločanje in odpis knjižničnega gradiva.

16. člen **(struktura knjižničnega gradiva)**

- Knjižnična zbirka splošne knjižnice vključuje:
- strokovno oziroma poučno gradivo, leposlovje, serijske publikacije, integrirne vire in drugo gradivo za otroke, mladino in odrasle: predšolske otroke (do pet let), šolske otroke (šest do 14 let), mladostnike (15 do 18 let) in odrasle (starejši od 18 let),
 - gradivo za uporabnike s posebnimi potrebami,
 - gradivo za narodni skupnosti in druge jezikovne skupine,
 - domoznansko gradivo,
 - referenčno gradivo,
 - posebne knjižnične zbirke.

17. člen **(strokovna obdelava in oprema knjižničnega gradiva)**

(1) Knjižnično gradivo je bibliografsko obdelano v skladu s sprejetimi nacionalnimi in mednarodnimi pravili s področja knjižničarstva in je vključeno v nacionalni vzajemni bibliografski sistem.

(2) Knjižnično gradivo je označeno, opremljeno in zaščiteno v skladu s strokovnimi pravili.

18. člen **(varovanje in ohranjanje knjižničnega gradiva)**

(1) Splošna knjižnica hrani knjižnično gradivo skladno z mednarodnimi strokovnimi smernicami v ustreznih klimatskih pogojih in z ustrezno stopnjo varovanja.

(2) Z digitalizacijo splošna knjižnica varuje in ohranja pomembno knjižnično gradivo v svoji zbirki, zlasti domoznansko, ki ga mora splošna knjižnica trajno ohranjati v skladu s prioritetami in sprejetimi merili. Pri tem lahko sodeluje z drugimi knjižnicami ali organizacijami.

19. člen **(dostopnost knjižničnega gradiva)**

(1) Splošna knjižnica sodeluje v sistemu medknjižnične izposoje in svojim članom zagotavlja medknjižnično izposajo knjižničnega gradiva.

(2) Splošna knjižnica članom zagotavlja izposajo knjižničnega gradiva med svojimi organizacijskimi enotami.

1.3 Knjižnični delavci

20. člen (kompetence)

(1) Splošna knjižnica ugotavlja potrebe po kompetencah knjižničnih delavcev ter jih v skladu z usmeritvami strokovnih priporočil in standardov iz 11. člena zakona opredeli v internih aktih knjižnice.

(2) Za izboljševanje strokovnih kompetenc se knjižnični delavci vključujejo v programe stalnega strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja.

21. člen (stopnja zaposlovanja knjižničnih delavcev)

(1) Splošna knjižnica ima zaposlenih najmanj šest knjižničnih delavcev, merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve za 10.000 prebivalcev. Število knjižničnih delavcev se povečuje glede na število prebivalcev in število organizacijskih enot, kot je opredeljeno v Prilogi 3, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 3).

(2) Splošna knjižnica ima za 10.000 prebivalcev zaposlene najmanj štiri strokovne knjižničarske delavce merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve. Delež bibliotekarjev je najmanj 40 % od vseh strokovnih knjižničarskih delavcev.

1.4 Prostor in oprema

22. člen (knjižnični prostor)

(1) Za načrtovanje oziroma gradnjo novih prostorov vseh vrst organizacijskih enot veljajo določila standardov in strokovnih priporočil iz 11. člena zakona.

(2) Splošna knjižnica ima prostore za upravne naloge in za strokovno delo, ki ni neposredno povezano z delom z uporabniki. Delu z uporabniki je namenjen prostor v organizacijskih enotah splošne knjižnice.

23. člen (knjižnična oprema)

(1) Splošna knjižnica ima opremo za obdelavo, zaščito, postavitve, predstavljanje, uporabo, varovanje, izposajo in reproduciranje knjižničnega gradiva, računalniško in komunikacijsko opremo ter opremo za dogodke in druge dejavnosti, ki jih izvaja. Pri tem sledi potrebam vseh skupin uporabnikov in tehnološkemu razvoju.

(2) Za načrtovanje knjižnične opreme veljajo določila strokovnih priporočil in standardov iz 11. člena zakona.

(3) Računalniška in programska oprema mora omogočati ustrezno informacijsko in komunikacijsko podporo izvajanju dejavnosti splošne knjižnice.

(4) Splošna knjižnica uporabnikom zagotavlja brezžično povezavo do interneta.

2. ORGANIZACIJSKA ENOTA OSREDNJA KNJIŽNICA

2.1 Organizacija knjižnične dejavnosti

24. člen (knjižnična javna služba osrednje knjižnice)

Organizacijska enota osrednja knjižnica izvaja skupne naloge splošne knjižnice in izvaja storitve za prebivalce območja, ki ga s svojim delovanjem pokriva.

25. člen (obratovalni čas)

(1) Osrednja knjižnica je odprta in izvaja storitve za uporabnike v času, ki ustreza največjemu številu prebivalcev občin iz Priloge 1 tega pravilnika.

(2) Osrednja knjižnica je odprta najmanj 45 ur tedensko.

2.2 Knjižnično gradivo

26. člen (struktura knjižničnega gradiva)

- Knjižnična zbirka osrednje knjižnice vključuje:
- strokovno oziroma poučno gradivo, leposlovje, serijske publikacije, integrirne vire in drugo gradivo za otroke, mladino in odrasle: predšolske otroke (do pet let), šolske otroke (šest do 14 let), mladostnike (15 do 18 let) in odrasle (starejši od 18 let),
 - gradivo za uporabnike s posebnimi potrebami,
 - gradivo za narodni skupnosti in druge jezikovne skupine,
 - domoznansko gradivo,
 - referenčno gradivo,
 - posebne knjižnične zbirke.

27. člen (razmerja v knjižnični zbirki)

Osrednja knjižnica pri določanju razmerij knjižničnega gradiva za posamezne starostne stopnje smiselno upošteva demografsko strukturo potencialnih uporabnikov.

28. člen (obseg in dopolnjevanje knjižničnega gradiva)

Osrednja knjižnica pri obsegu in dopolnjevanju knjižničnega gradiva upošteva določbe 15. člena tega pravilnika.

2.3 Knjižnični delavci

29. člen (število)

Število knjižničnih delavcev se določi v skladu z določbo 21. člena tega pravilnika glede na število prebivalcev in število organizacijskih enot.

2.4 Prostor in oprema

30. člen (knjižnična zgradba in prostor)

(1) Knjižnična zgradba osrednje knjižnice mora biti ustrezno prostorsko umeščena. Merila za knjižnično zgradbo in prostor osrednje knjižnice so določena v standardih in strokovnih priporočilih iz 11. člena zakona.

(2) Načrt gradnje osrednje knjižnice mora biti del dolgoročnega razvoja lokalne skupnosti in se mora navezovati na lokalne in nacionalne strategije.

(3) Osrednja knjižnica ima prostore za delo z uporabniki, postavitve knjižničnega gradiva, uporabo knjižničnega gradiva in opreme.

(4) Če je osrednja knjižnica sestavni del skupnega objekta, so njeni prostori ločeni od drugih prostorov v zgradbi.

(5) Okolica osrednje knjižnice in knjižnični prostori so dostopni osebam z različnimi oblikami oviranosti.

(6) Prostor osrednje knjižnice obsega najmanj 50 m² neto uporabne površine na 1.000 prebivalcev občin iz Priloge 1 tega pravilnika, za katere izvaja knjižnično dejavnost, vendar ne manj kot 500 m² neto uporabne površine.

31. člen (knjižnična oprema)

(1) Osrednja knjižnica ima najmanj tri uporabniška mesta na 1.000 prebivalcev občin iz Priloge 1 tega pravilnika, za katere izvaja knjižnično dejavnost.

(2) Osrednja knjižnica ima v okviru uporabniških mest iz prejšnjega odstavka 0,25 računalniške delovne postaje na 1.000 prebivalcev občin iz Priloge 1 tega pravilnika, za katere izvaja knjižnično dejavnost.

3. ORGANIZACIJSKA ENOTA KRAJEVNA KNJIŽNICA I

3.1 Organizacija knjižnične dejavnosti

32. člen

(knjižnična javna služba krajevne knjižnice I)

(1) Krajevna knjižnica I deluje v naseljih z najmanj 2.500 prebivalci. Pri tem je osrednja ali druga krajevna knjižnica oddaljena 4 km ali več.

(2) V mestih z najmanj 30.000 prebivalci deluje krajevna knjižnica I tudi v posameznih mestnih predelih tako, da je najmanj 80 % prebivalcev mesta do najbližje krajevne knjižnice oddaljenih največ 2.500 m.

33. člen

(obratovalni čas krajevne knjižnice I)

(1) Krajevna knjižnica I je odprta in izvaja storitve za uporabnike v času, ki ustreza največjemu številu prebivalcev gravitacijskega območja.

(2) Krajevna knjižnica I je odprta najmanj 20 ur tedensko.

(3) Krajevna knjižnica I lahko povečan obratovalni čas nad 20 ur tedensko zagotavlja s tehničnimi rešitvami, ki omogočajo nadzor vstopa v knjižnico, zaščito in izposajo knjižničnega gradiva.

34. člen

(storitve in naloge za zagotavljanje dostopnosti v krajevni knjižnici I)

Krajevna knjižnica I izvaja storitve in naloge iz prvega odstavka 12. člena tega pravilnika. Krajevna knjižnica I izvede na 1.000 prebivalcev letno skupaj najmanj pet izvedb dejavnosti iz 10. točke prvega odstavka 12. člena tega pravilnika.

3.2 Knjižnično gradivo

35. člen

(struktura knjižnične zbirke)

Knjižnična zbirka krajevne knjižnice I vključuje:

- strokovno oziroma poučno gradivo, leposlovje, serijske publikacije, integrirne vire in drugo gradivo za otroke, mladino in odrasle,
- gradivo za uporabnike s posebnimi potrebami,
- gradivo za narodni skupnosti in druge jezikovne skupine,
- domoznansko gradivo,
- referenčno gradivo.

36. člen
(izbor knjižničnega gradiva)

Knjižnična zbirka krajevne knjižnice I obsega najmanj osnovni nabor knjižničnega gradiva za temeljna predmetna področja ter številčno omejeno zbirko aktualnih monografij, referenčnih del, periodičnih publikacij in neknjižnega gradiva.

37. člen
(razmerja knjižničnega gradiva)

Pri določanju razmerij knjižničnega gradiva za posamezne starostne stopnje se smiselno upošteva demografsko strukturo potencialnih uporabnikov.

38. člen
(obseg in dopolnjevanje knjižničnega gradiva)

(1) Obseg knjižnične zbirke krajevne knjižnice I je najmanj tri enote knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih na prebivalca, vendar ne manj kot 7.500 enot knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih.

(2) Krajevna knjižnica I dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom aktualnega monografskega knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih v obsegu najmanj 150 enot na 1.000 prebivalcev.

3.3 Knjižnični delavci

39. člen
(število)

(1) Krajevna knjižnica I ima najmanj enega strokovnega knjižničarskega delavca, merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve, za neposredno delo z uporabniki in izvedbo dogodkov v obratovalnem času najmanj 20 ur tedensko za 2.500 prebivalcev in za skupne naloge, ki se izvajajo v osrednji knjižnici.

(2) Število knjižničnih delavcev je podrobneje določeno v Prilogi 3 tega pravilnika, vendar mora biti v krajevni knjižnici I delež bibliotekarjev oziroma bibliotekarjev pomočnikov oziroma višjih knjižničarjev najmanj 40 % od vseh strokovnih knjižničarskih delavcev.

3.4 Prostor in oprema

40. člen
(knjižnična zgradba in prostor)

(1) Knjižnična zgradba krajevne knjižnice I je na ustrezni lokaciji. Merila za knjižnično zgradbo in prostor so določena v standardih in strokovnih priporočilih iz 11. člena zakona.

(2) Krajevna knjižnica I ima prostore za delo z uporabniki, postavitve knjižničnega gradiva, uporabo knjižničnega gradiva in opreme.

(3) Če je krajevna knjižnica I sestavni del skupnega objekta, so njeni prostori ločeni od drugih prostorov v zgradbi in ima ločen vhod.

(4) Okolica krajevne knjižnice I in knjižnični prostori so dostopni osebam z različnimi oblikami oviranosti.

(5) Prostor krajevne knjižnice I obsega najmanj 150 m² neto uporabne površine.

41. člen **(knjižnična oprema)**

(1) Krajevna knjižnica I ima najmanj tri uporabniška mesta na 1.000 prebivalcev, vendar ne manj kot devet uporabniških mest.

(2) Krajevna knjižnica I ima v okviru uporabniških mest iz prejšnjega odstavka 0,25 računalniške delovne postaje na 1.000 prebivalcev, vendar ne manj kot dve računalniški delovni postaji.

4. ORGANIZACIJSKA ENOTA KRAJEVNA KNJIŽNICA II

4.1 Organizacija knjižnične dejavnosti

42. člen **(knjižnična javna služba krajevne knjižnice II)**

(1) Krajevna knjižnica II izvaja knjižnično dejavnost v naseljih do 2.500 prebivalcev. Pri tem je osrednja ali druga krajevna knjižnica oddaljena 4 km ali več.

(2) Kadar krajevna knjižnica II izvaja knjižnično dejavnost v skupnih prostorih s šolsko knjižnico, ostane dejavnost knjižnic neokrnjena ob upoštevanju načel skupne rabe virov.

43. člen **(obratovalni čas)**

(1) Krajevna knjižnica II je odprta najmanj 10 ur tedensko.

(2) Krajevna knjižnica II lahko povečan obratovalni čas nad 10 ur tedensko zagotavlja s tehničnimi rešitvami, ki omogočajo nadzor vstopa v knjižnico, zaščito in izposajo knjižničnega gradiva.

44. člen **(storitve in naloge za zagotavljanje dostopnosti v krajevni knjižnici II)**

Krajevna knjižnica II izvaja storitve in naloge iz prvega odstavka 12. člena tega pravilnika. Krajevna knjižnica II izvede na 1.000 prebivalcev letno skupaj najmanj pet izvedb dejavnosti iz 10. točke prvega odstavka 12. člena tega pravilnika.

4.2 Knjižnično gradivo

45. člen (struktura knjižnične zbirke)

- Knjižnična zbirka krajevne knjižnice II vključuje:
- strokovno oziroma poučno gradivo, leposlovje, serijske publikacije, integrirne vire in drugo gradivo za otroke, mladino in odrasle,
 - gradivo za uporabnike s posebnimi potrebami,
 - gradivo za narodni skupnosti in druge jezikovne skupine,
 - domoznansko gradivo,
 - referenčno gradivo.

46. člen (izbor knjižničnega gradiva)

Knjižnična zbirka krajevne knjižnice II obsega najmanj osnovni nabor knjižničnega gradiva za temeljna predmetna področja ter številčno omejeno zbirko aktualnih monografij, referenčnih del, periodičnih publikacij in neknjižnega gradiva.

47. člen (razmerja knjižničnega gradiva)

Pri določanju razmerij knjižničnega gradiva za posamezne starostne stopnje se smiselno upošteva demografska struktura potencialnih uporabnikov.

48. člen (obseg in dopolnjevanje knjižničnega gradiva)

(1) Obseg knjižnične zbirke krajevne knjižnice II je najmanj tri enote gradiva na fizičnih nosilcih na prebivalca, vendar ne manj kot 4.500 enot gradiva na fizičnih nosilcih.

(2) Knjižnična zbirka v krajevni knjižnici II se dopolnjuje z letnim prirastom aktualnega knjižničnega gradiva in z izmenjavo knjižničnega gradiva med organizacijskimi enotami.

(3) Krajevna knjižnica II dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom aktualnega monografskega knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih v obsegu najmanj 150 enot na 1.000 prebivalcev.

4.3 Knjižnični delavci

49. člen (število)

(1) Krajevna knjižnica II ima najmanj 0,5 strokovnega knjižničarskega delavca, merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve, za neposredno delo z uporabniki in izvedbo dogodkov v obratovalnem času najmanj 10 ur tedensko za 1.000 prebivalcev in za skupne naloge, ki se izvajajo v osrednji knjižnici.

(2) Število knjižničnih delavcev je podrobneje določeno v Prilogi 3 tega pravilnika, vendar mora biti v krajevni knjižnici II delež bibliotekarjev oziroma bibliotekarjev pomočnikov oziroma višjih knjižničarjev najmanj 20 % vseh strokovnih knjižničarskih delavcev.

4.4 Prostor in oprema

50. člen (zgradba in prostor)

(1) Knjižnična zgradba krajevne knjižnice II je na ustrezni lokaciji. Merila za knjižnično zgradbo in prostor so določena v standardih in strokovnih priporočilih iz 11. člena zakona.

(2) Krajevna knjižnica II ima prostore za delo z uporabniki, postavitve knjižničnega gradiva ter uporabo knjižničnega gradiva in opreme.

(3) Če je krajevna knjižnica II sestavni del skupnega objekta, so njeni prostori ločeni od drugih prostorov v zgradbi in ima ločen vhod.

(4) Okolica krajevne knjižnice II in knjižnični prostori so dostopni osebam z različnimi oblikami oviranosti.

(5) Prostor krajevne knjižnice II obsega najmanj 80 m² neto uporabne površine.

51. člen (knjižnična oprema)

(1) Krajevna knjižnica II ima najmanj tri uporabniška mesta na 1.000 prebivalcev, vendar ne manj kot štiri uporabniška mesta.

(2) Krajevna knjižnica II ima v okviru uporabniških mest iz prejšnjega odstavka najmanj eno uporabniško mesto, opremljeno z računalniško delovno postajo.

5. ORGANIZACIJSKA ENOTA POTUJOČA KNJIŽNICA

5.1 Organizacija knjižnične dejavnosti

52. člen (knjižnična javna služba potujoče knjižnice)

Potujoča knjižnica zagotavlja knjižnično dejavnost na določenih postajališčih z namenskim vozilom (bibliobusom ali bibliokombijem). Knjižnična dejavnost je namenjena prebivalcem v lokalnem okolju ali ciljnim skupinam v posebnih okoljih. Potujoča knjižnica je organizacijska enota splošne knjižnice.

53. člen (območje delovanja)

Bibliobus zagotavlja knjižnično dejavnost na postajališčih za gravitacijska območja do 2.500 prebivalcev, bibliokombi zagotavlja knjižnično dejavnost na postajališčih za gravitacijska območja do 1.000 prebivalcev.

54. člen (obratovalni čas)

(1) Čas vožnje s postanki bibliobusa oziroma bibliokombija je najmanj 20 ur tedensko.

(2) Bibliobus oziroma bibliokombi obišče vsako postajališče po vnaprej določenem urniku najmanj enkrat mesečno. Obratovalni čas na posameznih postajališčih je odvisen od demografske strukture potencialnih uporabnikov in poselitvene strukture.

55. člen (storitve in naloge za zagotavljanje dostopnosti v bibliobusu)

Bibliobus izvaja knjižnične storitve iz prvega odstavka 12. člena tega pravilnika glede na potrebe potencialnih uporabnikov.

56. člen (storitve in naloge za zagotavljanje dostopnosti v bibliokombiju)

Bibliokombi uporabnikom zagotavlja dostopnost knjižnične javne službe, uporabo prostora ter knjižničnega gradiva in opreme tako, da:

- izvaja dejavnosti za uporabnike, povezane z izposajo gradiva knjižnice,
- informira uporabnike o delovanju knjižnice,
- zagotavlja uporabnikom izposajo knjižničnega gradiva iz drugih organizacijskih enot,
- omogoča dostop do računalniškega kataloga in vzajemnega kataloga,
- obvešča prebivalce in uporabnike o knjižnični dejavnosti in storitvah.

5.2 Knjižnično gradivo

57. člen (struktura knjižnične zbirke)

Knjižnična zbirka potujoče knjižnice vključuje:

- strokovno oziroma poučno gradivo, leposlovje, serijske publikacije, integrirne vire in drugo gradivo za otroke, mladino in odrasle,
- gradivo za uporabnike s posebnimi potrebami,
- gradivo za narodni skupnosti in druge jezikovne skupine,
- domoznansko gradivo,
- referenčno gradivo.

58. člen
(izbor knjižničnega gradiva)

(1) Knjižnična zbirka potujoče knjižnice obsega najmanj osnovni nabor knjižničnega gradiva za temeljna predmetna področja ter številčno omejeno zbirko aktualnih monografij, referenčnih del, periodičnih publikacij in neknjižnega gradiva.

(2) Izbor knjižničnega gradiva na vožnji potujoče knjižnice upošteva ugotovljene potrebe potencialnih uporabnikov na posameznih postajališčih.

59. člen
(postavitev in dostopnost knjižničnega gradiva)

(1) Knjižnično gradivo v vozilu potujoče knjižnice je razporejeno na osnovi sistema UDK.

(2) Knjižnično gradivo, ki je postavljeno v skladiščnih prostorih splošne knjižnice, mora biti strokovno urejeno tako, da omogoča takojšnjo dostopnost.

(3) Potujoča knjižnica sodeluje v sistemu izposoje med organizacijskimi enotami.

5.3 Knjižnični delavci

60. člen
(število)

(1) Bibliobus ima za delovanje najmanj dva strokovna knjižničarska delavca, merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve, od tega enega, ki je najmanj bibliotekar pomočnik oziroma višji knjižničar in enega knjižničarja voznika bibliobusa.

(2) Bibliokombi ima za delovanje najmanj enega strokovnega knjižničarskega delavca, merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve.

5.4 Prostor in oprema

61. člen
(knjižnični prostor)

Splošna knjižnica ima za potujočo knjižnico skladišče za knjižnično zbirko.

62. člen
(knjižnična oprema)

(1) Bibliobus ima opremo za postavitev, uporabo in izposajo knjižničnega gradiva, računalniško in komunikacijsko opremo ter opremo za druge storitve, ki jih izvaja. Pri tem sledi potrebam vseh skupin uporabnikov in tehnološkemu razvoju.

(2) Bibliokombi ima opremo za postavitev in izposajo knjižničnega gradiva ter računalniško in komunikacijsko opremo. Pri tem sledi potrebam vseh skupin uporabnikov in tehnološkemu razvoju.

(3) Bibliobus ima najmanj eno uporabniško mesto opremljeno z računalniško delovno postajo.

(4) Bibliokombi ima eno računalniško delovno postajo.

6. PREMIČNA ZBIRKA

63. člen (območje delovanja in obratovalni čas)

Splošna knjižnica za gravitacijska območja do 1.000 prebivalcev ali za ciljne oziroma interesne skupine v posebnih okoljih zagotavlja knjižnično dejavnost s premično zbirko, ki je uporabnikom dostopna na različnih lokacijah. Lokacija premične zbirke, ki je namenjena prebivalcem v lokalnem okolju, je odprta najmanj 4 ure tedensko.

64. člen (storitve in dostopnost)

(1) Lokacija premične zbirke ima prostor in opremo za postavitve, uporabo in izposajo knjižničnega gradiva.

(2) Lokacija premične zbirke uporabnikom zagotavlja dostopnost knjižnične javne službe tako, da omogoča:

- izvajanje dejavnosti, povezanih z izposajo knjižničnega gradiva,
- izposajo knjižničnega gradiva med organizacijskimi enotami v mreži splošne knjižnice,
- vpogled v računalniški lokalni in vzajemni katalog,
- obveščanje prebivalcev in uporabnikov o knjižnični dejavnosti in storitvah.

(3) Storitve na lokaciji premične zbirke lahko izvajajo za izposajo knjižničnega gradiva usposobljeni zunanji sodelavci knjižnice.

65. člen (knjižnično gradivo)

(1) Kriteriji za postavitev in dostopnost knjižničnega gradiva na lokaciji premične zbirke so določeni v dokumentu upravljanja knjižnične zbirke splošne knjižnice.

(2) Knjižnično gradivo mora biti raznoliko in aktualno. Premična zbirka se dopolnjuje z letnim prirastom aktualnega knjižničnega gradiva. Upoštevati mora ugotovljene potrebe prebivalcev in uporabnikov v okolju.

(3) Aktualnost knjižničnega gradiva na lokacijah premične zbirke se poleg prirasta aktualnega gradiva zagotavlja z menjavo dela knjižničnega gradiva.

(4) Pogostost menjave knjižničnega gradiva na posamezni lokaciji premične zbirke je najmanj enkrat letno, pri čemer se menja najmanj 10 % knjižničnega gradiva.

7. POSEBNE NALOGE SPLOŠNIH KNJIŽNIC

66. člen

(vrste posebnih nalog splošnih knjižnic)

Splošna knjižnica lahko v skladu s potrebami okolja, v katerem deluje, opravlja tudi naslednje posebne naloge:

- posebne naloge splošne knjižnice na narodnostno mešanih območjih,
- posebne naloge splošne knjižnice na obmejnih območjih,
- posebne naloge splošne knjižnice za širše območje delovanja.

67. člen

(splošna knjižnica na narodnostno mešanih območjih)

(1) Splošna knjižnica na narodnostno mešanih območjih v skladu s 25. členom zakona omogoča pripadnikom italijanske in madžarske narodne skupnosti (v nadaljnjem besedilu: pripadniki narodne skupnosti) komuniciranje v njihovem jeziku.

(2) Knjižnična javna služba na narodnostno mešanih območjih vključuje:

- dodatni nakup knjižničnega gradiva in informacijskih virov ter strokovno obdelavo knjižničnega gradiva v jeziku narodne skupnosti,
- zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva ter specifičnih storitev splošne knjižnice v jeziku narodne skupnosti,
- bralno kulturo ter informacijsko opismenjevanje uporabnikov splošne knjižnice, ki so pripadniki narodne skupnosti,
- aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost splošne knjižnice za pripadnike narodne skupnosti.

(3) Za izvajanje knjižnične javne službe na narodnostno mešanih območjih splošna knjižnica:

- ima v zbirki najmanj štiri enote knjižničnega gradiva na prebivalca, pripadnika narodne skupnosti, v jeziku te narodne skupnosti,
- dopolnjuje knjižnično zbirko tako, da za večinsko prebivalstvo zagotovi letni prirast, kot je opredeljen v četrtem odstavku 15. člena tega pravilnika, za pripadnike narodne skupnosti pa praviloma v jeziku te skupnosti zagotovi na 1.000 prebivalcev, pripadnikov narodne skupnosti, dodatnih 100 enot knjižničnega gradiva, kar vključuje tudi serijske publikacije in neknjižno gradivo.

(4) Država v okviru posebnih programov splošnih knjižnic za narodni skupnosti iz 25. člena zakona za dopolnjevanje knjižnične zbirke iz prejšnjega odstavka na 1.000 prebivalcev, pripadnikov narodne skupnosti, zagotovi sredstva za 60 enot knjižničnega gradiva.

(5) Splošne knjižnice na narodnostno mešanih območjih imajo za izvajanje posebnih programov splošnih knjižnic za vsako narodno skupnost dva strokovna delavca z aktivnim znanjem jezika narodne skupnosti.

(6) Na območju delovanja splošne knjižnice, kjer živijo pripadniki narodne skupnosti, lahko splošna knjižnica na podlagi dogovora z občinami, ki morajo zagotavljati strokovnost opravljanja knjižnične dejavnosti, spreminja območje svojega delovanja samo v soglasju s predstavniki narodnih skupnosti.

(7) Splošne knjižnice, ki delujejo na narodnostno mešanih območjih, se dogovorijo o skupnem zagotavljanju knjižnične dejavnosti za potrebe narodne skupnosti.

68. člen **(splošna knjižnica na obmejnih območjih)**

(1) Splošna knjižnica na obmejnih območjih v skladu s 26. členom zakona zagotavlja podporo razvoju knjižnične javne službe, ki vključuje:

- zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva in storitev za Slovence v zamejstvu,
- bralno kulturo ter informacijsko opismenjevanje za Slovence v zamejstvu,
- aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost splošne knjižnice na obmejnem območju.

(2) Program knjižnične dejavnosti za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih mora biti načrtovan v sodelovanju s knjižnicami oziroma drugimi organizacijami Slovencev v zamejstvu in nacionalno knjižnico.

69. člen **(osrednja območna knjižnica)**

(1) Osrednja območna knjižnica izvaja posebne naloge za širše območje v skladu s 27. členom zakona.

(2) Posebne naloge osrednje območne knjižnice vključujejo različne dejavnosti za usklajen razvoj splošnih knjižnic na širšem območju, in sicer:

- za zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora ter večjo dostopnost knjižničnega gradiva, informacij in storitev,
- strokovno pomoč knjižnicam območja,
- koordinacijo zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva, digitalizacijo območno pomembnega knjižničnega gradiva ter storitve skupnih knjižničnih spletnih portalov,
- usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja.

(3) Osrednja območna knjižnica kot celota skrbi za usklajen razvoj splošnih knjižnic na širšem območju, ki je določeno v pogodbi med ministrstvom, pristojnim za kulturo, in osrednjo območno knjižnico. Usmeritve za izvajanje posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic za obdobje petih let pripravi nacionalni koordinator posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic (v nadaljnjem besedilu: nacionalni koordinator) v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za kulturo.

(4) Osrednja območna knjižnica ima enoto za razvoj, ki je določena v aktu o notranji organizaciji splošne knjižnice.

(5) Osrednja območna knjižnica ima za koordinacijo izvajanja posebnih nalog in za povezovanje z nacionalnim koordinatorjem najmanj enega strokovnega knjižničarskega delavca s strokovnim nazivom najmanj višji bibliotekar.

8. FINANCIRANJE ZAGOTAVLJANJA POGOJEV ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE

70. člen (viri financiranja za zagotavljanje pogojev)

(1) Zagotavljanje pogojev za izvajanje knjižnične javne službe splošnih knjižnic v skladu z zakonom, ki ureja lokalno samoupravo, financirajo občine ustanoviteljice, soustanoviteljice oziroma pogodbene partnerice splošne knjižnice. Vsaka občina skladno s prvim odstavkom 53. člena zakona prispeva sredstva za pokrivanje stroškov knjižnične javne službe splošnih knjižnic.

(2) Del sredstev za zagotavljanje pogojev za izvajanje knjižnične javne službe splošnih knjižnic prispeva država v skladu s 55. členom zakona, in sicer za posebne naloge splošnih knjižnic iz 25., 26. in 27. člena zakona ter za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva in računalniške opreme splošnih knjižnic.

71. člen (podlage za financiranje zagotavljanja pogojev)

Podlaga za določanje sredstev za financiranje zagotavljanja pogojev je program dela in finančni načrt splošne knjižnice za posamezno proračunsko obdobje, ki mora upoštevati določbe tega pravilnika in že doseženi obseg knjižnične javne službe pri splošnih knjižnicah, ki presegajo minimalni obseg knjižnične javne službe.

8.1 Določanje deleža sredstev za zagotavljanje knjižnične dejavnosti splošne knjižnice v več občinah

72. člen (določanje deleža sredstev)

(1) Način določanja deležev za sofinanciranje knjižnične javne službe splošne knjižnice se določi v ustanovitvenem aktu splošne knjižnice oziroma v pogodbah o izvajanju knjižnične dejavnosti.

(2) Finančna obveznost občin za skupne stroške knjižnične dejavnosti se razdeli na te občine premosorazmerno s številom njihovih prebivalcev, medtem ko stroške knjižnične dejavnosti, ki nastanejo neposredno na območju posamezne občine, krije vsaka občina sama.

(3) Sredstva za nakup knjižničnega gradiva glede na določbe tega pravilnika prispevajo občine v skladu z drugim odstavkom 53. člena zakona. Delež sredstev občin se določi glede na število prebivalcev posamezne občine.

8.2 Skupni stroški splošne knjižnice

73. člen (opredelitev skupnih stroškov)

(1) Skupni stroški splošne knjižnice so tisti stroški, ki nastanejo pri izvajanju skupnih dejavnosti za celotno mrežo splošne knjižnice. Pri stroških vzdrževanja prostora osrednje knjižnice se štejejo kot skupni stroški samo stroški tistega dela prostora, kjer se izvajajo skupne dejavnosti.

(2) Obseg prostora za izvajanje skupne dejavnosti v deležu površine osrednje knjižnice določi direktor splošne knjižnice, ki določi tudi obseg drugih skupnih materialnih stroškov in število knjižničnih delavcev, ki opravljajo skupne dejavnosti za mrežo splošne knjižnice na lokaciji osrednje knjižnice.

74. člen (sredstva za nenačrtovane nujne stroške)

Kadar v splošni knjižnici nastanejo nenačrtovani nujni stroški, ki niso bili zajeti v programu dela in finančnem načrtu splošne knjižnice za tekoče proračunsko obdobje, o tem, ali so to skupni stroški, odloči direktor splošne knjižnice ob smiselni uporabi določb tega pravilnika.

8.3 Stroški krajevne knjižnice

75. člen (opredelitev vrste stroškov)

Stroški krajevne knjižnice so stroški, ki nastanejo z izvajanjem knjižnične javne službe splošne knjižnice v krajevni knjižnici: stroški dela, splošni stroški delovanja, programski stroški ter stroški, povezani s prostorom in opremo.

8.4 Stroški potujoče knjižnice in premične zbirke

76. člen (opredelitev vrste stroškov)

(1) Stroški potujoče knjižnice in premične zbirke so stroški, ki nastanejo z izvajanjem knjižnične javne službe v potujoči knjižnici oziroma pri delovanju premične zbirke: stroški dela, splošni stroški delovanja, programski stroški ter stroški, povezani s prostorom, vozilom in opremo.

(2) Obseg sredstev za delovanje premične zbirke splošne knjižnice se zagotavlja iz skupnih stroškov splošne knjižnice.

77. člen
(določanje deleža sredstev)

(1) Občinski delež sredstev za delovanje potujoče knjižnice splošne knjižnice se določi na osnovi števila prebivalcev v tistih občinah v mreži splošne knjižnice, kjer potujoča knjižnica deluje. Za drugačen način delitve občinskih deležev sredstev za delovanje potujoče knjižnice je potrebno soglasje ministra, pristojnega za kulturo.

(2) Če potujoča knjižnica deluje tudi na območjih občin izven mreže splošne knjižnice, direktor splošne knjižnice določi obseg sredstev za njeno delovanje v teh občinah na osnovi števila postajališč potujoče knjižnice v posamezni občini ter drugih stroškov potujoče knjižnice. Te občine zagotovijo sredstva za delovanje potujoče knjižnice skladno z drugim odstavkom 72. člena tega pravilnika.

**9. UGOTAVLJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJEV ZA IZVAJANJE
KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE**

78. člen
(metodologija ugotavljanja izpolnjevanja pogojev)

(1) Pogoji za izvajanje knjižnične javne službe, ki so predmet ugotavljanja izpolnjevanja pogojev po 36. členu zakona, so določeni v Prilogi 2 tega pravilnika. Ta priloga določa pogoje za splošno knjižnico in organizacijske enote. Za vsak pogoj so navedeni naziv, vrsta pogoja, kazalec (z opredelitvijo podatkov in merilom za ugotavljanje izpolnjevanja pogoja), zahtevana vrednost pogoja in zahtevana stopnja izpolnjevanja pogoja.

(2) Podatki za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev se zbirajo v skladu z metodologijo nacionalne knjižnice. Splošne knjižnice nacionalni knjižnici posredujejo podatke za ta namen.

(3) Posamezna splošna knjižnica izpolnjuje pogoje iz 36. člena zakona takrat, kadar izpolnjuje najmanj zahtevano stopnjo izpolnjevanja pogoja, ki je določena pri vsakem pogoju v Prilogi 2 tega pravilnika.

79. člen
(ugotavljanje izpolnjevanja pogojev)

Nacionalna knjižnica za vsako splošno knjižnico na podlagi zbranih podatkov iz drugega odstavka prejšnjega člena ministrstvu, pristojnem za kulturo, poda mnenje o izpolnjevanju pogojev.

10. STROKOVNI NADZOR

80. člen

(namen, vsebina in način izvajanja strokovnega nadzora)

(1) Namen strokovnega nadzora je zagotavljanje večje strokovnosti knjižnične javne službe ter njena ustrezna organiziranost.

(2) Strokovni nadzor nad delom splošnih knjižnic opravlja ministrstvo, pristojno za kulturo, tako da imenuje nadzorno komisijo, ki jo sestavljajo najmanj trije strokovni knjižničarski delavci s strokovnim nazivom najmanj višji bibliotekar. Komisija lahko za posamezna strokovna vprašanja pridobi mnenje uveljavljenih strokovnjakov s področja knjižnične dejavnosti.

(3) Pri izvajanju strokovnega nadzora nadzorna komisija sledi določbam tega pravilnika, veljavnim standardom in strokovnim priporočilom iz 11. člena zakona ter mednarodnim strokovnim smernicam.

(4) Za izvajanje postopkov na podlagi drugega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe o strokovnem nadzoru iz zakona, ki ureja javni interes na področju kulture.

IV. VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE

1. Organizacija knjižnične dejavnosti

81. člen

(način organiziranosti)

(1) Visokošolska knjižnica je pravna oseba ali njena enota, ki izvaja knjižnično javno službo za podporo pedagoškemu, znanstvenoraziskovalnemu in strokovnemu delu visokošolskega zavoda z akreditiranim študijskim programom (v nadaljnjem besedilu: visokošolski zavod), oziroma samostojni javni zavod, ki je visokošolska knjižnica.

(2) Visokošolska knjižnica je organizirana kot knjižnica članica univerze, kot knjižnica visokošolskega zavoda članice univerze, kot knjižnica samostojnega visokošolskega zavoda oziroma kot samostojni javni zavod.

82. člen

(upravljanje visokošolske knjižnice)

(1) V organizacijski strukturi visokošolskega zavoda so jasno razvidni status, funkcija in naloge visokošolske knjižnice ter opredeljena odgovornost za njeno delovanje, nadzor in evalvacijo, tako na ravni visokošolskega zavoda kot na ravni knjižnice.

(2) Visokošolska knjižnica ima pisni dokument z jasno opredeljenimi strateškimi in dolgoročnimi cilji, ukrepi za njihovo doseg, izhodiščnimi in ciljnimi vrednostmi ter kazalci, s katerimi se spremlja doseganje ciljnih vrednosti. Dokument je lahko objavljen samostojno ali kot sestavni del širšega razvojnega dokumenta.

(3) Visokošolska knjižnica ima vodjo knjižnice.

83. člen (zagotavljanje storitev)

(1) Visokošolska knjižnica uporabnikom zagotavlja najmanj:

- dostopnost učbenikov ter druge temeljne in priporočene študijske literature ter zaključnih del visokošolskega študija na visokošolskem zavodu,
- dostopnost mednarodne znanstvene literature,
- posredovanje knjižničnega gradiva in informacij,
- prostor za študij oziroma delo uporabnikov,
- izobraževanje ter pomoč in svetovanje za uporabo knjižnice in informacijskih virov,
- podporo uporabnikom s posebnimi potrebami pri uporabi knjižnice in njenih storitev.

(2) Visokošolska knjižnica zagotavlja izobraževanje ter pomoč in svetovanje uporabnikom pri njihovem vrednotenju del strokovne, znanstvenoraziskovalne in umetniške dejavnosti ter pri njihovem vključevanju v odprto znanost.

(3) Visokošolska knjižnica zagotavlja vnos bibliografskih podatkov o rezultatih znanstvenoraziskovalnega in strokovnega dela zaposlenih visokošolskega zavoda v nacionalni bibliografski sistem.

(4) Visokošolska knjižnica ima javno dostopno spletno stran z aktualnimi podatki o knjižnici ter njenih informacijskih virih in storitvah, ki je lahko del spletnega mesta visokošolskega zavoda. V primeru, ko je spletna stran knjižnice del spletnega mesta visokošolskega zavoda, mora biti dostopna prek njegove vstopne spletne strani.

84. člen (obratovalni čas)

(1) Visokošolska knjižnica na enoto (storitveno mesto) knjižnice zagotavlja najmanj 20 ur tedenske oziroma v povprečju najmanj 1.700 ur letne odprtosti za uporabnike.

(2) Visokošolska knjižnica, ki opravlja naloge univerzitetne knjižnice, zagotavlja na enoto (storitveno mesto) knjižnice najmanj 30 ur tedenske oziroma v povprečju najmanj 2.300 ur letne odprtosti za uporabnike.

2. Knjižnično gradivo

85. člen (knjižnična zbirka)

(1) Visokošolska knjižnica ima knjižnično gradivo, vsebinsko povezano s področji znanstvenoraziskovalne, strokovne oziroma umetniške dejavnosti visokošolskega zavoda ter področji njegovih študijskih programov. Knjižnica zbira, pridobiva, organizira in uporabnikom zagotavlja dostop do raznovrstnih, zanesljivih, kakovostnih in relevantnih informacijskih virov ter informacij.

(2) Visokošolska knjižnica gradi knjižnično zbirko v skladu s svojim poslanstvom in sprejeto nabavno politiko. Knjižnična zbirka vključuje predvsem gradivo, ki podpira študijske programe ter znanstvenoraziskovalno in strokovno delo visokošolskega zavoda ter

referenčno gradivo in zaključna dela visokošolskega študija na visokošolskem zavodu. Uporabnikom omogoča dostop do elektronskih virov, ki podpirajo študijske programe in znanstvenoraziskovalno ter strokovno delo visokošolskega zavoda.

86. člen (upravljanje knjižnične zbirke)

Visokošolska knjižnica ima javno dostopen pisni dokument o izgradnji in razvoju knjižnične zbirke ter zagotavljanju dostopa do elektronskih informacijskih virov, ki ga redno posodablja. Dokument je lahko objavljen samostojno ali kot sestavni del širšega razvojnega dokumenta.

87. člen (dostopnost knjižničnega gradiva)

(1) Visokošolska knjižnica zagotavlja v prostem pristopu temeljno referenčno zbirko in najmanj po en izvod učbenikov ter druge temeljne študijske literature na fizičnih nosilcih. Dostop do referenčnega in študijskega gradiva v elektronski obliki zagotavlja v prostorih knjižnice in na daljavo.

(2) Visokošolska knjižnica samostojno ali v sodelovanju z drugimi knjižnicami zagotavlja dostop do mednarodne znanstvene literature in baz podatkov v prostorih knjižnice in na daljavo. Do zaključnih del visokošolskega študija in do objav zaposlenih na visokošolskem zavodu v elektronski obliki praviloma zagotavlja odprti dostop.

88. člen (sestava knjižnične zbirke)

Knjižnično zbirko visokošolske knjižnice sestavlja knjižnično gradivo, ki ga knjižnica hrani sama, in elektronski informacijski viri, za katere knjižnica vsaj za določeno časovno obdobje zagotavlja dostop na daljavo. Knjižnično gradivo, ki ga knjižnica dobi prek medknjižnične izposoje, in v knjižničnem katalogu popisano gradivo, ki je sicer prosto dostopno na internetu, ni del knjižnične zbirke. Učno gradivo, dostopno v elektronskih učilnicah, ni del knjižnične zbirke.

3. Knjižnični delavci

89. člen (izobrazba)

(1) Visokošolske knjižnice zaposlujejo strokovne knjižničarske delavce, v skladu s svojim poslanstvom ter glede na velikost in obseg dejavnosti pa tudi druge strokovne delavce ter administrativno-tehnične delavce.

(2) Strokovni knjižničarski delavci visokošolske knjižnice, ki izvajajo bibliografsko obdelavo gradiva ter posredovanje knjižničnega gradiva in informacij o gradivu, imajo najmanj visokošolsko izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih prve stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza izobrazbi prve stopnje.

(3) Strokovni knjižničarski delavci visokošolske knjižnice, ki vodijo strokovno delo knjižnice ali izvajajo zahtevnejše informacijske, izobraževalne in svetovalne storitve za

uporabnike, imajo najmanj visokošolsko izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge stopnje.

(4) Strokovni knjižničarski delavci visokošolske knjižnice, ki koordinirajo in izvajajo naloge za potrebe knjižničnega sistema univerze, ki so določene v tretjem odstavku 29. člena zakona, imajo najmanj visokošolsko izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge stopnje.

(5) Vodja visokošolske knjižnice mora v skladu z določbo 8. člena tega pravilnika izpolnjevati pogoje za strokovnega knjižničarskega delavca in imeti najmanj visokošolsko izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, ki ustreza izobrazbi druge stopnje.

(6) Visokošolska knjižnica, ki s svojimi storitvami podpira visokošolski doktorski študij, ima najmanj enega strokovnega knjižničarskega delavca z znanstvenim nazivom (znanstveni magisterij ali doktorat znanosti).

90. člen (kompetence)

(1) Knjižnični delavci visokošolske knjižnice so usposobljeni za uresničevanje namena, poslanstva in ciljev knjižnice ter izkazujejo poznavanje informacijskih virov, sposobnost uporabe in posredovanja novih znanj ter obvladovanje informacijskih tehnologij.

(2) Visokošolska knjižnica ugotavlja potrebe po kompetencah knjižničnih delavcev ter jih v skladu z usmeritvami standardov in strokovnih priporočil iz 11. člena zakona opredeli v internih aktih knjižnice oziroma visokošolskega zavoda.

(3) Za izboljšanje strokovnih kompetenc se strokovni knjižničarski delavci visokošolske knjižnice vključujejo v programe stalnega strokovnega izpopolnjevanja v obsegu povprečno najmanj 30 ur letno na delavca.

91. člen (število)

(1) Število strokovnih knjižničarskih delavcev visokošolske knjižnice je odvisno od obsega dejavnosti in vrste nalog, ki jih opravlja, obsega knjižnične zbirke ter števila potencialnih uporabnikov, pri čemer je pomembno, da pretežni del svojega delovnega časa opravljajo strokovno knjižničarsko delo. Potrebno število se določi v skladu z veljavnimi standardi in strokovnimi priporočili iz 11. člena zakona.

(2) Knjižnica visokošolskega zavoda članice univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda mora imeti najmanj enega strokovnega knjižničarskega delavca, merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve. V primeru, ko ima visokošolski zavod več kot 200 vpisanih študentov na redni študij prve, druge in tretje stopnje, mora imeti knjižnica zaposlena najmanj dva strokovna knjižničarska delavca, merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve.

(3) Univerzitetna knjižnica ima ustrezno število strokovnih delavcev v skladu s svojim namenom oziroma z nalogami, ki jih opravlja. Za naloge, ki jih knjižnica koordinira in izvaja v okviru knjižničnega sistema univerze in so določene z zakonom, ima dodatno še najmanj enega strokovnega knjižničarskega delavca, merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve.

4. Prostor in oprema

92. člen (knjižnični prostor)

(1) Visokošolska knjižnica ima za dostop in uporabo knjižničnega gradiva ter študij najmanj eno uporabniško mesto na 30 študentov visokošolskega zavoda, vpisanih na redni študij prve, druge in tretje stopnje.

(2) Visokošolska knjižnica, ki opravlja naloge univerzitetne knjižnice, ima za dostop in uporabo knjižničnega gradiva ter študij najmanj eno uporabniško mesto na 100 študentov univerze, vpisanih na redni študij prve, druge in tretje stopnje.

(3) Narodna in univerzitetna knjižnica ter Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani imata za dostop in uporabo knjižničnega gradiva ter študij vsaka najmanj po eno uporabniško mesto na 200 študentov Univerze v Ljubljani, vpisanih na redni študij prve, druge in tretje stopnje.

93. člen (knjižnična oprema)

(1) Poleg opreme, opredeljene v drugem odstavku 9. člena tega pravilnika, ima visokošolska knjižnica tudi posebno opremo, prilagojeno potrebam študijskih programov, posebnih skupin uporabnikov (npr. slepih in slabovidnim, gibalno oviranim) oziroma posebni naravi knjižničnega gradiva visokošolske knjižnice.

(2) Visokošolska knjižnica uporabnikom zagotavlja brezžično povezavo do interneta.

5. UGOTAVLJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJEV ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE

94. člen (metodologija ugotavljanja izpolnjevanja pogojev)

(1) Pogoji za izvajanje knjižnične javne službe visokošolskih knjižnic, ki so predmet ugotavljanja izpolnjevanja pogojev po 36. členu zakona, so določeni v Prilogi 5, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 5). Za vsak pogoj je naveden naziv, vrsta pogoja, kazalec (z opredelitvijo podatkov in merilom za ugotavljanje izpolnjevanja pogoja), zahtevana vrednost pogoja in zahtevana stopnja izpolnjevanja pogoja.

(2) Podatki za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev se zbirajo v skladu z metodologijo nacionalne knjižnice. Visokošolske knjižnice nacionalni knjižnici posredujejo podatke za namen ugotavljanja pogojev.

(3) Posamezna visokošolska knjižnica izpolnjuje pogoje iz 36. člena zakona takrat, kadar izpolnjuje najmanj zahtevano stopnjo izpolnjevanja pogoja, ki je določena pri vsakem pogoju v Prilogi 5 tega pravilnika.

95. člen
(ugotavljanje izpolnjevanja pogojev)

Nacionalna knjižnica z odločbo ugotavlja izpolnjevanje pogojev za posamezno visokošolsko knjižnico na podlagi zbranih podatkov iz drugega odstavka prejšnjega člena.

6. STROKOVNI NADZOR

96. člen
(namen, vsebina in način izvajanja strokovnega nadzora)

(1) Namen strokovnega nadzora je zagotavljanje večje strokovnosti knjižnične javne službe ter njena ustrezna organiziranost.

(2) Strokovni nadzor nad delom visokošolskih knjižnic opravlja pristojno ministrstvo iz 58. člena zakona.

(3) Pri izvajanju strokovnega nadzora pristojno ministrstvo sledi določbam tega pravilnika, veljavnim strokovnim priporočilom in standardom iz 11. člena zakona ter mednarodnim strokovnim smernicam.

V. SPECIALNE KNJIŽNICE

1. Organizacija knjižnične dejavnosti

97. člen
(knjižnična javna služba specialne knjižnice)

(1) Za upravljanje znanja ima lahko pravna oseba iz drugega odstavka tega člena specialno knjižnico, ki izvaja knjižnično javno službo tako, da izvaja knjižnično dejavnost na posameznih strokovnih področjih delovanja.

(2) Specialna knjižnica je organizirana kot enota ali del kulturnih, izobraževalnih, znanstvenoraziskovalnih, gospodarskih, zdravstvenih in drugih organizacij, društev ali javne uprave (v nadaljnjem besedilu: matična organizacija).

98. člen
(upravljanje specialne knjižnice)

(1) V organizacijski strukturi matične organizacije so jasno razvidni status, funkcija in naloge specialne knjižnice ter opredeljena odgovornost za njeno delovanje, nadzor in evalvacijo, tako na ravni matične organizacije kot na ravni knjižnice.

(2) Specialna knjižnica ima vodjo knjižnice.

99. člen
(dostopnost knjižnične javne službe specialne knjižnice)

Specialna knjižnica, ki opravlja knjižnično javno službo, je za zunanje uporabnike odprta najmanj osem ur tedensko.

2. Knjižnično gradivo

100. člen
(izbor knjižničnega gradiva)

(1) Specialna knjižnica ima v svoji zbirki knjižnično gradivo, ki je vsebinsko povezano s strokovnim področjem in dejavnostjo matične organizacije.

(2) Specialna knjižnica zbira, pridobiva, organizira in uporabnikom zagotavlja dostop do raznovrstnih, zanesljivih, kakovostnih in relevantnih informacijskih virov ter informacij.

101. člen
(upravljanje knjižnične zbirke)

Specialna knjižnica ima pisni dokument o izgradnji in razvoju knjižnične zbirke, ki ga redno posodablja.

102. člen
(obseg knjižnične zbirke)

Specialna knjižnica ima na potencialnega uporabnika najmanj 50 enot aktualnega knjižničnega gradiva.

3. Knjižnični delavci

103. člen
(izobrazba)

(1) Knjižnični delavci specialne knjižnice imajo najmanj visokošolsko izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge stopnje, s področja bibliotekarstva ali s področja, na katerem specialna knjižnica deluje.

(2) Vodja specialne knjižnice mora v skladu z določbo 8. člena tega pravilnika izpolnjevati pogoje za strokovnega knjižničarskega delavca iz zakona.

(3) Če ima specialna knjižnica najmanj enega bibliotekarja, izpolnjevanje pogojev za vodjo specialne knjižnice iz prejšnjega odstavka ni obvezno.

104. člen (kompetence)

(1) Knjižnični delavci specialne knjižnice so usposobljeni za uresničevanje namena, poslanstva in ciljev knjižnice ter izkazujejo poznavanje informacijskih virov, uporabo novih znanj ter obvladovanje informacijskih tehnologij.

(2) Za izboljšanje strokovnih kompetenc se strokovni knjižničarski delavci knjižnice vključujejo v programe stalnega strokovnega izpopolnjevanja.

105. člen (število)

(1) Specialna knjižnica mora imeti najmanj enega strokovnega knjižničarskega delavca, merjeno po ekvivalentu polne zaposlitve.

(2) Število strokovnih knjižničarskih delavcev je odvisno od obsega dejavnosti specialne knjižnice, pri čemer je pomembno, da večji del svojega delovnega časa opravljajo strokovno knjižničarsko delo.

4. Prostor in oprema

106. člen (knjižnični prostor)

(1) Velikost prostorov specialne knjižnice je odvisna od informacijskih potreb uporabnikov, velikosti in značilnosti knjižnične zbirke, vrste in obsega njenih storitev ter števila zaposlenih v knjižnici.

(2) Specialna knjižnica ima 20 m² površine na 50 potencialnih uporabnikov, vendar ne manj kot 30 m² skupne površine.

(3) Specialna knjižnica ima najmanj dve uporabniški mesti.

107. člen (knjižnična oprema)

(1) Poleg opreme, opredeljene v drugem odstavku 9. člena tega pravilnika, ima specialna knjižnica tudi posebno opremo, prilagojeno potrebam posebnih skupin uporabnikov (npr. slepim in slabovidnim, gibalno oviranim) oziroma posebni naravi knjižničnega gradiva specialne knjižnice.

(2) Specialna knjižnica uporabnikom zagotavlja brezžično povezavo do interneta.

5. UGOTAVLJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJEV ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE

108. člen

(metodologija ugotavljanja izpolnjevanja pogojev)

(1) Pogoji za izvajanje knjižnične javne službe specialnih knjižnic, ki so predmet ugotavljanja izpolnjevanja pogojev po 36. členu zakona, so določeni v Prilogi 6, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 6). Za vsak pogoj je naveden naziv, vrsta pogoja, kazalec (z opredelitvijo podatkov in merilom za ugotavljanje izpolnjevanja pogoja), zahtevana vrednost pogoja in zahtevana stopnja izpolnjevanja pogoja.

(2) Podatki za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev se zbirajo v skladu z metodologijo nacionalne knjižnice. Specialne knjižnice nacionalni knjižnici posredujejo podatke za ta namen.

(3) Posamezna specialna knjižnica izpolnjuje pogoje iz 36. člena zakona, kadar izpolnjuje najmanj zahtevano stopnjo izpolnjevanja pogoja, ki je določena pri vsakem pogoju v Prilogi 6 tega pravilnika.

109. člen

(ugotavljanje izpolnjevanja pogojev)

Nacionalna knjižnica z odločbo ugotavlja izpolnjevanje pogojev za posamezno specialno knjižnico na podlagi zbranih podatkov iz drugega odstavka prejšnjega člena.

6. STROKOVNI NADZOR

110. člen

(namen, vsebina in način izvajanja strokovnega nadzora)

(1) Namen strokovnega nadzora je zagotavljanje večje strokovnosti knjižnične javne službe ter njena ustrezna organiziranost.

(2) Strokovni nadzor nad delom specialnih knjižnic opravlja pristojno ministrstvo iz 58. člena zakona.

(3) Pri izvajanju strokovnega nadzora pristojno ministrstvo sledi določbam tega pravilnika, veljavnim strokovnim priporočilom in standardom iz 11. člena zakona ter mednarodnim strokovnim smernicam.

VI. NACIONALNA KNJIŽNICA

1. Organizacija knjižnične dejavnosti

111. člen (knjižnična javna služba nacionalne knjižnice)

(1) Nacionalna knjižnica zbira, obdeluje, hrani, varuje in ohranja pisno kulturno in znanstveno dediščino slovenskega naroda v vseh oblikah in formatih ter omogoča prebivalcem Republike Slovenije in drugih držav dostop do znanja in slovenske kulture preteklih in sedanjih rodov.

(2) Nacionalna knjižnica v skladu z zakonom in na podlagi pogodbe z Univerzo v Ljubljani opravlja tudi naloge univerzitetne knjižnice, in izvaja naloge iz zakona, ki ureja področje obveznega izvoda publikacij.

(3) Nacionalna knjižnica sodeluje v nacionalnem vzajemnem bibliografskem sistemu. Posamezne bibliografske podatkovne zbirke in informacijske vire lahko gradi ločeno, vendar morajo biti dostopni preko interneta.

112. člen (dostopnost knjižnične javne službe nacionalne knjižnice)

Nacionalna knjižnica je za uporabnike odprta najmanj 50 ur tedensko.

2. Knjižnično gradivo

113. člen (vsebina knjižnične zbirke)

(1) Nacionalna knjižnica ima zbirko knjižničnega gradiva, ki je pisna kulturna in znanstvena dediščina slovenskega naroda, in zbirko temeljne znanstvene in strokovne literature.

(2) V okviru knjižničnih zbirk posebnega knjižničnega gradiva nacionalna knjižnica zbira rokopisno gradivo, stare tiske, zgodovinsko časopisje, glasbeno gradivo, kartografsko gradivo, slikovno gradivo, filmsko gradivo, drobne tiske in sivo literaturo, knjižnično gradivo Slovencev v zamejstvu in po svetu ter druge publikacije, ki so pomembne za slovensko zgodovino in znanstvenoraziskovalno dejavnost.

(3) Nacionalna knjižnica gradi zbirko tuje znanstvene in strokovne literature. Sistematično pridobiva knjižnično gradivo, ki omogoča razvoj bibliotekarske stroke in knjižnične dejavnosti v Sloveniji.

(4) Za izvajanje nalog univerzitetne knjižnice ima nacionalna knjižnica tudi knjižnično gradivo za podporo študijskega in znanstvenoraziskovalnega ter umetniškega procesa za študente, visokošolske učitelje in sodelavce ter znanstvene delavce univerze.

(5) Nacionalna knjižnica gradi zbirko referenčnega gradiva.

114. člen **(postavitev knjižničnega gradiva)**

(1) Nacionalna knjižnica večino knjižničnega gradiva praviloma hrani v zaprtih skladiščih. Del gradiva je lahko v prostem pristopu, če to dopuščajo narava gradiva, prostorski pogoji in oprema posameznih zbirk ter načela varovanja in zaščite knjižničnega gradiva.

(2) Za trajno ohranjanje elektronskih publikacij, ki sodijo v pisno kulturno in znanstveno dediščino slovenskega naroda, zagotavlja nacionalna knjižnica strojno in programsko infrastrukturo. Za trajno ohranjanje elektronskih publikacij, ki niso na fizičnih nosilcih, mora biti zagotovljena tudi rezervna lokacija.

(3) Vse publikacije na fizičnih nosilcih zapisa, ki so pisna kulturna in znanstvena dediščina slovenskega naroda, nacionalna knjižnica zbira praviloma v najmanj dveh izvodih, od katerih je eden arhivski. Elektronske publikacije, ki niso na fizičnih nosilcih, se zbirajo v enem izvodu.

(4) Arhivski izvod knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih iz prejšnjega odstavka je urejen po enakih strokovnih pravilih kot gradivo, ki je namenjeno uporabi in izposoji. Hrani se ločeno od knjižničnega gradiva, namenjenega uporabi in izposoji, in z upoštevanjem strokovnih načel ter mednarodnih standardov in priporočil za varovanje, zaščito in trajno hrambo tovrstnega knjižničnega gradiva.

115. člen **(dostopnost knjižničnega gradiva)**

Nacionalna knjižnica omogoča dostopnost knjižničnega gradiva z njegovo izposajo na dom ali medknjižnično izposajo, z njegovo uporabo v čitalniških in drugih uporabniških prostorih znotraj knjižnice, z dostopom prek terminalov znotraj knjižnice in z dostopom na daljavo.

116. člen **(upravljanje knjižnične zbirke)**

(1) Nacionalna knjižnica ima javno dostopen pisni dokument o izgradnji in razvoju knjižnične zbirke ter zagotavljanju dostopa do elektronskih informacijskih virov, ki ga redno posodablja.

(2) Nacionalna knjižnica zbirko knjižničnega gradiva dopolnjuje z obveznim izvodom publikacij, ki so izšle na ozemlju Republike Slovenije. Z nakupom, darovi ter zamenjavo gradiva z drugimi knjižnicami pa pridobiva pisno kulturno in znanstveno dediščino slovenskega naroda, objavljeno izven Republike Slovenije, in temeljno znanstveno ter strokovno literaturo.

3. Knjižnični delavci

117. člen (število in kompetence)

(1) Nacionalna knjižnica ima za izvajanje dejavnosti iz 2., 33. in 47. člena zakona in nalog iz zakona, ki ureja področje obveznega izvoda publikacij, najmanj 155 knjižničnih delavcev, od tega najmanj 65 % strokovnih knjižničarskih delavcev.

(2) Za izboljšanje strokovnih kompetenc se strokovni knjižničarski delavci knjižnice vključujejo v programe stalnega strokovnega izpopolnjevanja.

4. Prostor in oprema

118. člen (knjižnični prostor)

(1) Nacionalna knjižnica ima zagotovljene prostorske in tehnične pogoje za izvajanje izobraževanja in raziskovanja, restavratorsko in konzervatorsko dejavnost, reproduciranje gradiva, zajem, hranjenje in dostopnost podatkov ter prostore za uporabo knjižničnega gradiva, ki zahteva posebne pogoje uporabe. Prostori za uporabnike so ločeni od prostorov za strokovno delo s knjižničnim gradivom ter podatki.

(2) Skladiščni prostori za hranjenje postavitvenega izvoda knjižničnega gradiva in za trajno hranjenje arhivskega izvoda knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih so ločeni.

(3) Nacionalna knjižnica najdragocenejše knjižnično gradivo hrani v trezorju.

119. člen (knjižnična oprema)

Nacionalna knjižnica ima poleg opreme, opredeljene v drugem odstavku 9. člena tega pravilnika, tudi opremo ter strojno in programsko infrastrukturo za zajem, reprodukcijo, zaščito, dostopnost in trajno ohranjanje knjižničnega gradiva v fizični in elektronski obliki.

5. UGOTAVLJANJE IZPOLNJEVANJA POGOJEV ZA IZVAJANJE KNJIŽNIČNE JAVNE SLUŽBE

120. člen (metodologija ugotavljanja izpolnjevanja pogojev)

(1) Pogoji za izvajanje knjižnične javne službe nacionalne knjižnice, ki so predmet ugotavljanja izpolnjevanja pogojev po 36. členu zakona, so določeni v Prilogi 7, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 7). Za vsak pogoj je naveden naziv, vrsta pogoja, kazalec (z opredelitvijo podatkov in merilom za ugotavljanje izpolnjevanja pogoja), zahtevana vrednost pogoja in zahtevana stopnja izpolnjevanja pogoja.

(2) Podatki za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev se zbirajo v skladu z metodologijo nacionalne knjižnice.

(3) Nacionalna knjižnica izpolnjuje pogoje iz 36. člena zakona, kadar izpolnjuje najmanj zahtevano stopnjo izpolnjevanja pogoja, ki je določena pri vsakem pogoju v Prilogi 7 tega pravilnika.

121. člen **(ugotavljanje izpolnjevanja pogojev)**

Izpolnjevanje pogojev za nacionalno knjižnico na podlagi poročila nacionalne knjižnice o stopnji izpolnjevanja pogojev iz drugega odstavka prejšnjega člena, ki ga na stanje 31. decembra preteklega leta knjižnica pripravi vsako leto najkasneje do 28. februarja, ugotavlja ministrstvo, pristojno za kulturo, v soglasju k letnemu poročilu o delu v skladu z zakonom, ki ureja javne finance.

6. STROKOVNI NADZOR

122. člen **(namen, vsebina in način izvajanja strokovnega nadzora)**

(1) Namen strokovnega nadzora je zagotavljanje večje strokovnosti knjižnične javne službe ter njena ustrezna organiziranost.

(2) Strokovni nadzor nad delom nacionalne knjižnice opravlja ministrstvo, pristojno za kulturo. Za izvajanje strokovnega nadzora lahko imenuje nadzorno komisijo, ki jo sestavljajo najmanj trije strokovni knjižničarski delavci s strokovnim nazivom najmanj bibliotekarski specialist ali nižji bibliotekarski svetnik. Nadzorna komisija lahko za posamezna strokovna vprašanja pridobi mnenje uveljavljenih strokovnjakov s področja knjižnične dejavnosti.

(3) Pri izvajanju strokovnega nadzora se uporabljajo določbe tega pravilnika, veljavna strokovna priporočila ter mednarodne strokovne smernice s področja knjižničarstva.

(4) Za izvajanje postopkov na podlagi drugega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe o strokovnem nadzoru iz zakona, ki ureja javni interes na področju kulture.

VII. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

123. člen **(izdaja odločb za visokošolske in specialne knjižnice)**

Nacionalna knjižnica izda odločbe o izpolnjevanju pogojev za izvajanje knjižnične javne službe za visokošolske knjižnice na podlagi podatkov o stanju za leto 2021, in sicer najkasneje do 1. septembra 2022, za specialne knjižnice pa na podlagi podatkov za leto 2022, najkasneje do 1. marca 2023.

124. člen
(izdaja mnenj za splošne knjižnice)

Mnenja o izpolnjevanju pogojev za splošne knjižnice izda nacionalna knjižnica na podlagi podatkov o stanju za leto 2021, in sicer najkasneje do 1. septembra 2022.

125. člen
(rok za izpolnitev pogoja znanstveni naziv)

Visokošolska knjižnica mora pogoj iz šestega odstavka 89. člena izpolniti v petih letih po uveljavitvi pravilnika.

126. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika prenehajo veljati Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12), Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Uradni list RS, št. 88/03) in Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (Uradni list RS, št. 19/03), uporabljajo pa se do 31. decembra 2021.

127. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2022.

Št. 0070-21/2018
Ljubljana, dne
EVA 2016-3340-0018

Dr. Vasko Simoniti l. r.
Minister za kulturo